

W rezerwacie przyrody¹

Małgorzata Połczyńska²

Miejsce i czas trwania zajęć: Rezerwat Przyrody „Dębina” – województwo wielkopolskie, trzy godziny (w przypadku niewykształconej u uczniów umiejętności pracy w terenie czas należy wydłużyć).

Uczestnicy zajęć: uczniowie klasy V szkoły podstawowej.

Cele ogólne:

- Poznanie położenia i walorów przyrodniczych Rezerwatu Przyrody „Dębina”.
- Doskonalenie umiejętności obserwacji otaczającego świata, analizowania wyników prowadzonych obserwacji oraz wnioskowania.
- Rozpoznawanie gatunków roślin zwiastujących wiosnę.

Cele szczegółowe:

Wiadomości

Uczeń:

- zna nazwę i położenie najbliższego rezerwatu przyrody,
- zna zasady zachowania się na obszarach chronionych,
- wymienia formy ochrony przyrody i sposoby ich oznaczania,
- rozróżnia podstawowe gatunki roślin zwiastujących wiosnę,
- wyjaśnia rolę ochrony zasobów przyrody.

Umiejętności

Uczeń:

- określa i ocenia warunki życia roślin w rezerwacie,
- rozpoznaje gatunki roślin na podstawie opisów i okazów naturalnych,
- porównuje korę drzew,
- przewiduje przyczynę braku warstwy podszytu w rezerwacie,

¹ Zajęcia terenowe można przeprowadzić w okresie wiosennym na obszarze leśnym objętym ochroną lub w parku z pominięciem zadań dotyczących form ochrony.

² Szkoła Podstawowa w Margoninie.

- analizuje wygląd dębu „Korfanty” i wyciąga wniosek dotyczący przyczyny objęcia go ochroną,
- aktywnie pracuje na zajęciach i czuje się odpowiedzialny za efekty pracy w grupie.

Realizowane zadania zawarte w podstawie programowej:

- Przekazywanie wiedzy na temat budowy i złożoności świata żywego i nieożywionego oraz warunków życia.
- Umożliwianie prowadzenia obserwacji środowiska w najbliższej okolicy oraz poznawanych regionach.
- Przeprowadzanie ćwiczeń kształtujących umiejętność orientowania się w terenie i na mapie.
- Kształtowanie postawy szacunku do zwierząt i przyrody oraz odpowiedzialności za ich stan.

Metody pracy:

- podająca,
- problemowa.

Formy pracy: zespołowa.

Zastosowane środki dydaktyczne:

- karty pracy zespołowej,
- zestaw materiałów pomocniczych do zajęć terenowych w Rezerwacie Przyrody „Dębina”,
- karta oceny zajęć.

Przebieg zajęć:

1. Uzasadnienie wyboru miejsca prowadzonych zajęć.
2. Podanie celów zajęć.
3. Omówienie sposobów pracy w czasie zajęć.
4. Podział uczniów na 3-osobowe grupy oraz rozdanie przygotowanych materiałów.
5. Spacer wyznaczoną trasą połączony z realizacją zadań przygotowanych dla uczniów:
 - w zaplanowanych wcześniej miejscach uczniowie zatrzymują się i po krótkim wprowadzeniu nauczyciela wykonują zespołowo zadania,
 - po wykonaniu zadania uczniowie wypełnione karty oddają nauczycielowi,

- uczniowie ustnie podają prawidłowe odpowiedzi, w razie różnicy zdań nauczyciel wyjaśnia poprawność wykonanego zadania (poprawność zadania 7 podaje się dopiero po rozpoznaniu wszystkich roślin).
6. Przeprowadzenie mini zabawy. W miejscu przeznaczonym na odpoczynek (ławki) uczniowie otrzymują dodatkowe kartki i wykonują pisemnie zadanie dodatkowe polegające na szybkim udzieleniu odpowiedzi na podawane przez nauczyciela polecenia. Wszystkie odpowiedzi muszą dotyczyć obserwowanego terenu. Należy podać nazwy czegoś: *niesionego przez wiatr, naturalnego całkowicie prostego, naturalnego zupełnie bezużytecznego, wydającego odgłosy, co pachnie, miękkiego, twardego, pięknego, dziwnego, czym można się odżywiać.*
 7. Wykonanie pozostałych zadań.
 8. Powtórzenie wniosków z poszczególnych zadań.
 9. Ocena zajęć przez uczniów.

Załącznik 1 – Zadania dla uczniów

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-
-

Zadanie 1

Podstawowe informacje o rezerwacie

Uzupełnijcie dane dotyczące rezerwatu, wykorzystując do tego tablice informacyjne, które znajdują się przy wejściu do rezerwatu oraz mapkę w materiałach pomocniczych.

- Nazwa rezerwatu –
- Typ rezerwatu –
- Położenie rezerwatu względem:
 - Margonina –
 - Wągrowca –
- Oznakowanie rezerwatu –
.....

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

Zadanie 2

Zachowanie na terenie rezerwatu

Z tablicy informacyjnej zasady zachowania na terenie rezerwatu i zapiszcie dwie, które różnią się od zasad obowiązujących w lasach nie objętych ochroną.

-
.....
.....
 -
.....
.....
.....
-

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

Zadanie 3

Warunki życia w rezerwacie w okresie wiosennym

Podkreście właściwe określenia dotyczące warunków życia i końcowego wniosku.

- nasłonecznienie: duże, średnie, małe
- wilgotność gleby: duża, średnia, mała
- siła wiatru: duża, średnia, mała

WNIOSEK:

W rezerwacie panują korzystne/niekorzystne warunki życia dla roślin.

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

Zadanie 4

Typ gleby

Na podstawie tabeli w materiałach pomocniczych określcie typ gleby jaka występuje w rezerwacie. Zwróćcie szczególną uwagę na miejsce powstawania gleby i rejon występowania w Polsce.

W rezerwacie występują gleby

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

Zadanie 5

Warstwy lasu

Na terenie rezerwatu słabo rozwinięta jest jedna z warstw roślinności. Podajcie jej nazwę oraz przyczynę takiej sytuacji.

Słabo rozwinięta warstwa -

Przyczyna -

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

Zadanie 6

Porównanie kory drzew

Obejrzyjcie i dotknijcie korę drzew. W tabelach zaznaczcie „X” wybrane określenia i wyciągnijcie końcowy wniosek.

Drzewo 1 – grab

Szorstka		Twarda		Błyszcząca	
Gładka		Sucha		Omszona	
Zimna		Wilgotna		Brązowa	
Ciepła		Śliska		Szara	

Drzewo 2 – dąb

Szorstka		Twarda		Błyszcząca	
Gładka		Sucha		Omszona	
Zimna		Wilgotna		Brązowa	
Ciepła		Śliska		Szara	

WNIOSEK:

Kora graba i dębu jest identyczna/różna.

Po korze można drzewa.

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

-

Zadanie 7

Zwiastuny wiosny

Rozpoznajcie na rysunku i nazwijcie oglądaną roślinę. Skorzystajcie z opisów znajdujących się w materiałach pomocniczych.

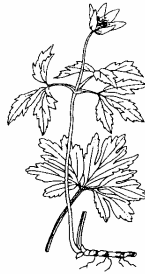


.....

.....

.....

.....



.....

.....

.....

.....

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-
-
-

Zadanie 8

Porównanie lasu objętego ochroną i niechronionego

Porównajcie teren rezerwatu (po lewej stronie drogi) i fragment lasu nie objęty ochroną (po prawej). Podajcie jedną, najistotniejszą i możliwą do zaobserwowania różnicę między nimi. (Nie chodzi o grubość drzew!)

.....

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

-

Zadanie 9

Dąb Korfanty

Podajcie informacje dotyczące pomnika przyrody – dębu Korfanty.

Oznakowanie pomnika przyrody -

.....

Przybliżona wielkość obwodu -

Powód objęcia ochroną -

Zespół numer

Członkowie zespołu:

-

-

-

Zadanie 10

Czapliniec

Obserwujcie lot czapli i podajcie cechę, po której można ją rozpoznać w locie. W materiałach pomocniczych znajdują się sylwetki ptaków, które nie posiadają tej cechy co czaple.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Załącznik 2 – Ewaluacja zajęć**Dokonaj oceny dzisiejszych zajęć****1. Oceń własną pracę odpowiadając na pytania TAK lub NIE**

- Czy wykorzystałeś/łaś wszystkie sytuacje, w których mogłeś/łaś wykazać się aktywnością?
- Czy w pełni wykorzystałeś/łaś czas przeznaczony na wykonanie zadania?
- Czy zrozumiałeś/łaś treść zadań do wykonania?
- Czy umiałeś/łaś korzystać ze wskazanych materiałów?
- Czy potrafiłeś/łaś wykorzystać zdobyte wcześniej umiejętności i wiadomości do rozwiązania zadań?

2. Oceń pracę pozostałych członków twojej grupy przyznając im 0, 1, 2 lub 3 punkty w zależności od ich zaangażowania

Imię	Punkty za udział w wykonaniu powierzonych zadań

